

Latweesch u Awises.

Nr. 41. Zettortdeenâ 12tâ Oktober 1850.

Tauna sinna.

Tai 17tâ September, 13tâ Sfehtdeenâ pehz wassaras sfehtku atsfehtes, turreja beidsamu reisi preeksch fawas aiseefchanas us Pehterburgu Dohbeles Latweeschu draudses zeenigs mahzitajs um Ober-Konsistorialrahts von Richter Deewa kalposchanu Latwiskâ wal-lodâ Dohbeles basnizâ. Laudis no mallu mal-lahm bija sapulzejuschees, gribbedami fawu no firds mihsotu dwehseles-gannu pehdigu reisi wehl dsirdeht. Zeenigs mahzitajs eeksch spred-dika itt staider isstahstija, kadeht no Dohbeles draudses atstahjoht: ne augstaka gohda, ne leelakas mantas labbad, bet tadeht, ka tahdu leelu draudsi neweffelibas un wahjibas labbad ne spehjoht ta kâ preeksch Deewa apnehmuschees un kâ lihds schim eeradduschi, apkohpt. Zit karstas mihslestitas-affaras tur no lauschu azzim birre, to ne warr ar wahrdeem pareisi issfazzih; neweens ne bija, kas ne buhtu firdi pakustinahts kluis; teesham, neweens ne buhs, kas fcho sfehtdeenu fawâ muhschâ warretu aismirst. Pehz spreddika tappe schihs perschinas us tschetreem balsim dseedatas:

Meld. Gohds Deewam ween ar pateikshon'.

Kaut kahdâ weetâ staigatu,
Tu slobwi Deewa sianâ;
Kaut kahdu darbu satwertu
Deewâ irraid klahf pee wiina.
Tu taisnais, mihsais mahzitajs,
Muhs dwehselu apgahdatajs,
Ne peemirstams lihds nahwei!

Tu muhs kâ behrnus mihsleji,
Un publejees preeksch wisseem;
Dauds labbumu mums darriji,
Par sfehtibu preeksch wisseem;
Par to tai Deewâ Lew apsehti
Us Lamu zettu schehligi.
Dohd preeku ween Lew redseht!

G. Schepsky.

Lohpu rahdischana Kuldigâ.

(Skattees Nr. 40.)

Pasaule tahda irr bijuse un wehl buhs, ta paleek jo deenas jo gudra pafauligâs leetas. Ta ne beids gudroht, kâ naudu warr pelniht un ta isgudro ar ween wehl jaunas leetas, daschu leetu itt par brihnumu gudru un labbu, bet daschu ar par negohdu. Deewam japatiazhs, ja pafauli tikkai ne usamm kahdu grebzigu padohmu, un ar wiltibu un blehdibu pehz schihs pafaules leetahm ne dsennahs. Deewâ lai irr sfehts! pafauli ne truhft ir tahdu lauschu, kas ar kristigu prahdu fawu deenischkigu maihiti meklejahs, gohdigi un ar deewabihjigu firdi fawus sfeedrus bauda, fawu dwehseeli un tizzibun ne apkohptu ne atstahj un pehz Deewa walstibas leetahm itt stipri dsennahs, un ta gohdigi isdarra, kas teem pee fawas pafchus laizigas un muhschigas pahrtifchanas waijagad. Bet tas wehl naw gan, par fewi pafchu ween ta gahdaht. Tas Deewa wahrs raksta: „te w bu h s fa w u tu w a k u „kâ fe w i p a f ch u m i h l e h t.“ Tas irr ohtrais Kristus bauslis, kas pawahl: ne gahda par fawu pafchu labbumu ween, bet darbo-jees arri us to, ka tawam tuwakam arri labbi klahjahs. Kristigi un deewabihjigi mahzitaji un fungi tahdâ tizzibâ un prahda wezzâs laikds basnizas zehluschi un taggad kaudim sloblas taifa un bihbeles beedribas eezell, lai laudis nahf pee tafs garrisgas maihies un pee labbas pahrtifchanas Deewa walstibâ, un mihsais Deewâ tahdu prahdu un darrifchanu baggati sfehti un labbi, baggati augli wissur no ta jaw rahdahs un wehl irr gaidami. Tâ juhsu wezzaki par juhsu garrisahm leetahm un Deewa walstibu gahda.

Bet ja nu ta pafauli bes laizigahm leetahm ne warr palikt un ta arri tiklahriga effoht pehz

laizigahm mantahm, itt kà to eefahkohht is-
stahstijuschi, un ja nu tik dauds pafaulé effoht,
kas ne ar gohdu un deerwabihjachanu, bet ar
wiltibu, grehkeem un besdeewibü pehz tahm
meklejahs, un zaur to sawu laizigu un muh-
schigu dsihwoschanu famaita un pasuddina;
tad wehl zitti deerwabihjigi un labbfirdigi fungi
par to irr ruhpejuschees un gudrojuschi, kà
muhsu miykee Latweeschi ir bes grehjigas pel-
nischanas pee labbakas laizigas pahrtikchanas
warroht nahkt. Tee itt pareisi tà irr spreedu-
fchi: ja laudis ar gohdu un labbu un itt
weegli pee labbas dsihwes un pahrtikchanas
warrehs kluht, tad tee ne ees ar greh-
k e m sawu pahrtikchanu mekletees. Ar tahdu
gudru un deerwabihjigu sianu tad nu taggad
krohnis un gohdigi muischneeki semneekeem sa-
was mahjas us arrenti jeb nohmu fahk isdoht,
sinnadami, kà ifkatram arrajam, kas sawu
semmi, kò tas nohmajis, gohdigi un deerwa-
bihjigi gribb kohpt, ar laiku japaleek par tur-
rigu un pahrtikkuschu wihr. Tahdà paschà
prahktà Latweeschi Kalenders un Awises lau-
dis schinnis gaddös pamahza, kà teem mihleem
Latweescheem sawu mahju buhfschanu gudri
buhs pahrtaiſiht us labbu. Lai zittadi taifoht
sawas ehkas, jo tafs effoht neweffeliga un
nederrigas; lai sawus laukus pahrtaiſoht us
4 arrehm, jo tahda lauka kohpschana isdoht-
doht dauds wairak auglu, ne kà kàd laukus us
3 arrehm strahda. Arri Latweeschi zaur rak-
steem tohp pamahziti, kà mahju lohpiini effoht
ja-audrina un jakohp; jo sinnama leeta, labbi
lohpi irr lauzineeku baggatiba un mahju kohp-
schanas pamats. Ja fainneekam naw sirgu un
lohu spehks, tad tam janikhst.

Kà tad nu labbu mahzibu truhkums schinnis
laikds gan naw bijis. Bet kò tas dauds pa-
lihds! Ttin kà mahzitaji basnizás Deeiva
wahrdu deewsgan stipri un labbi gan mahza,
bet mass irr to, kas pareisi to gribb isdarriht;
tàpat tee miykee Latweeschi tafs baggatas mah-
zibas par laizigahm leetahm arri ne gribb
klaufiht un isdarriht. Tahdi muhsu lau-
tini bijuschi un wehl taggad irr. Stipri tizz:

lo tehwu tehwi darrijuschi, tas wifs effoht
pareisi un wehl tåpat jadarroht. Tadeht wissu
un ikkatru leetu, kas jauna mo h d e fauzama,
tudal noteesa par nelabbu un nederrigu.
To ne gribb uskempt un usfahkt, jebfchu daschu
reisi ar azzim irr redsams, zeek ta irr labbaka
leeta, ne kà ta wezza buhfschana. Pirmais
wahrs prett to irr fchis: tas irr par geuhti!
kas to warr isdarriht! tee irr neeki! ta naw
aprasta leeta! — Teesa gan irr. Aprasts darbs
leekahs buht weeglaks, ne kà jauna leeta, kò
fahk un mahzahs darricht. Tè irr wairak gal-
was grohsichanas; arri tee augli, kas no ta
zelfees, ne irr tudal redsami un tik skaidri sin-
nami, kà pee aprastas leetas. Tadeht laudis
irr bailigi; bet tee arri firds kuhtri. Pehz
laizigahm leetahm un baggatibas tee irr
kahrigi un tafs gan labpraht gribb mantoht;
bet ta kuhtriba irr stipraka ne kà fchis kahrums,
un tadeht tee ne gribb isdarriht, kò labba mah-
ziba teem fluddina. Ja lahtscham meddus
fmakka tè pat klahnt nahfis leen, tad kuhtrais
meschineeks kahjas gan pazell un us kohku pee
bifchu strohpa fahk kahpeleht. Ja lahtscham
turpreitim pascham meddus buhtu jataifa, tad
mellais ruhkdams un nukdedams wilktobs proh-
jam, jebfchu tam tas kahrums irr leels. Gribbi
tu lahtscham muddigas kahjas padarriht, tad
rahdi winnam, kur wiaſch b e s fweedreem weegli
un ahtri gattawu faldumu warr baudiht.
Gudri fungi to irr noredsejuschi, kà pafaulé
schinni leetå lahtscham effoht lihdfiga. Mantu
un gohda kahriga effoht wissa pafaulé, bet
winnas kuhtriba effoht wehl jo leela. Schi
aiskawejohht laudis, kà tee ne warroht nahkt
pee labbakas gohdigas pahrtikchanas; jo
mantas un gohds ne nahk b e s lee leem
fweedreem. Kà nu warreschoht to firds-
kuhtribu uswinneht?

Ar wahrdeem un labbahm mahzibahm ween
kuhtru funni no krahfn̄s-ne warr isdsiht; ar
kohku un nujju to apdraudedams schis terim
reijahs prettim. Bet rahdi winnam gallas
gabbalu, fohli t o doht — tad ta kahriba pehz
fchi gahrduma, kò weegli warr dabbuht, to

Kuhtro no krahfns ahrā isdīhs. Zik grahmatu par mahju un lohpu kohpschanu jaw irr drikketas! Paleiju Tahnis par leeku labbi irr laffams. Adolpa mahzibas par lohpu kohpschanu irr jo derrigas. Schi gadda Kalenderā 3 wihri fawus padohmus par mahju kohpschanu kohpā salikkuschi un Steffenhagen kungs 15 tuhkfostschus tahdus padohma deweju ar farkanu un mellu mundeerinu pa pafauli islaidis, lai laudis schihs mahzibas klausia un nahk pee gohdigas dsihwoschanas un turrigas mahju buhfschanas. Bet woi no teem 15 tuhkfostscheem Kalendera pirzejeem buhs 15 jeb. 5, kas fawu mahju buhfschanu tā irr pahrtaijuschi us labbu, kā schis Kalenders raksta un tā nu fawus lohpus kohp un barro un audsina, kā Pantenius Kalenderā faimneezes mahza darriht? Es pats arri esmu apfohljees, us jauno 1851 gaddu, kō lai Deews dohd ar svehtibu un wesselibu un deewabihjachanu nodīshwoht, jaunā Kalenderā wehl wairak par tahdahm leetahm runnaht un mahziht.

Kahdi 2 jeb 3 wihri mannim gan irr atraktijschi un fazzijschi: Kalendera mahzibas effoht labbas un derrigas, lai tahdas wehl rafstoht. Bet kō tas lihds, labbu sehklu leefā atmattā eefeh. Ja labbo kahrtu suhdu us to ne liksi, tad woi sehj jeb ne sehj! Zik to auglu rahdahs?! Woi ne buhs labbaki, tahdu semmi par atmattu atstaht? Kahdas smilgas, kō kosa un aita war krimst, tatschu atmattā wehl isaug. Ne, draugs! gohdigam un prahdigam faimneekam ir wahja semme jastrahda un jasehj. Lai mehs tikkai ar Deewa peeluhgschanahm datram, kas mums jadarra, tad ta svehtiba un tee augli no Deewa ar laiku gan nahks. Lai mehs tadeht ne peekuhstam laudis mahziht, un labbus padohmus pee laizigas un garrigas dsihwoschanas derrigas teem gahdaht un tohs usskubbinah. Ja eesahkoht arri mas to irr, kas to wahrdi klausia un isdarra, kas par to! No masas fehklites isaug ar Deewa paligu leela preede. Ur masu dsirksteli warr leelu ugguni uskurt un wissu meschu eedesinah; kas plehsumu gribb taifiht, tas 2 jeb 3 reis ar-

ris, wehl ne warr dohmaht feht un plaut. Ja arr wehl 4to ir 5to reissi, tad tikkai buhs irdena semme. Zik tuhkfostschu reis bittitei jaftreen schurp un turp, pirms ta faru schuhni ar meddu warr pildiht. Tapehz deewabihjigi fungi un mahzitaji un Latweeschu mi h kōt aji arri ne apnihkst laudim labbas grahmatas ar gudreem padohmeem gahdaht; tee raksta ar ween wehl jaunas, jebeschu pirmas un ohtras welti drikketas.

Bet kād nu mahzibas un grahmatas ween pee mihleem Latweescheem wehl mas kō eespehj, tad kahdi ihsti Latweeschu draugi itt gohdigu un gudru padolnu irr isgudrojuschi, kā laudis warreschoht usskubbinah un peelabbinah pee labbas mahju kohpschanas. Tee fakka tā: Muhsu mihtee Latweeschu gan effoht mantu un gohda kahrigi, bet arri kūhtri, tadeht tee ne gribboht isdorriht tahs labbas mahzibas, kā pee labbas pahrtikschanas un gohdigas dsihwoschanas warroht kluht. Bes makfas ne kō ne gribboht darriht. Ja teem augli ne nahkoht tudal rohkā, tad ne gribboht jaunu leetu sahkt darriht. Samettifim tapehz naudu un fluddinasim tā: Ikkatrs Latweests, kas mums atweddihs un parahdihs kahdu itt labbu pilnigu un teizamu flauzamu gohwi, wai-flas bulli, jeb sirgu, kēhwi, jeb ehrseli no labbas surtes, kō pats irr isaudsinajis, un kas parzitteem labbaks israhdahs, tam ismaksafsim par usskubbinaschannu, par gohda makfu un par pateikschannu, kā winisch tilk prahti gi un labbi fawus mahju lohpius proht audsinaht un kohpt, kahdus rubbetus, un liksim wiina wahrdi Latweeschu Awises isfluddinah, lai tam nahk gohds preeksch pafaules, un lai ir zitti, to lassijuschi, tapat sahkt darriht. Tā winnam nahks Iahrtigs labbums: Leels gohds preeksch pafaules, kahds rubbelis kulle, kō pelnijis, jebeschu ne kō naw pahrdewis, un labs lohpiuschkuhi, kas irr mahjineeku baggatiba un preeks. Ja naudu un gohdu ikkatram sohlfim, kas mahju lohpius ruhpigi audsina un kohp, tad laudis naudas un gohda kahrigi buhdami us to sahks

dsihtees, ar lohpu audsinaſchanu wairak puh-
letees.
(Turplikam beigums.)

Musika spehks.

Tannī 1mā September f. g. isgahje kahds Spranzuschu regimentes musikants, kurrā regimēnte Afrikas pāfaules dakkā eeksch Vlihdas pilsehtina stahweja, ar weenu untrapzeeri no scha pilfehta kahdu pūfs juhdses us kahdu kallnīku, kur jauki skaidra atbalſs atskannoht, to kānnu weena jauna trumpetēra isprohweht. Tur nonahkaschi tee appaſch kahdas ahlawas apſehduschees eeraudſija kahdus 50 fohtus preeksch ſewim leelu brefmigu Lauwu no krubmeem nahkam; bes erohtſcheem buhdami tee bija pasudduschi, jo tas lauwa tohs jaw bij eeraudſijis. Bet tas musikants labs ſpehlmannis un turklahrt wehl drohſch wihrs buhdams, kas jaw labbu laiku Afrikā dsihwojis, zehlehs, nehme ſawu trumpetēri un fahze puht tahs fmuklakbhs melden, kas weenahtrumā prahṭā ſchahwahs. Tas lauwa tā no ta patihkama muſika un gaifchas atskanas aīsnemts, apgullahs kahdus 30 fohtus preeksch ta muſikanta un tā uſmannigi klausijahs, ka ne mas ne redſeja untrapzeeri aīſleenam paligu mekleht. Pehz kahdas pūfs ſtundas atnahze untrapzeeris ar kahdu pulzinu eedſihwotaju, kurrus winsch bij fastappis — muſikantam par leelu preeku, kas jaw gan drihs aīſkuffis bija no leelas puhſchanas to jauku meldinu preeksch ta brefmiga tukfneschu kēhnīa. — Kad tas lauwa to kauschu pulzinu eeraudſija, kas ahtrumā ar wiffadeem erohtſcheem bija apbrunnojuschees un muſikantu glahbt ſtrehje, pažehlahs winsch, gahje rinkī apkahrt un pasudde tannīs paſchōs krubmōs, no kurreem winsch bija nahzis. .u.

Liſta ſluddin aſchānāe.

Slaguhnes pagasta teesa zaur ſcho ſinamu darra, ka pee ſchihs teefas weena negehretu wehrscha ahdu un $11\frac{1}{2}$ mahrzinas ſillas bresiljes pehrwes irr nodehts, kurras leetas, ka ſcheit iſklaſchinahcts, tai nakti no trescha us zettortu Webruar f. g. pee Blukkas-krogu, us ta zelta ſtarp Rīgu un Želgavu, no kahdas ohres

eſeht ſagtas. Tolabb tohp tee, kam tahs peeminnetas leetas peederr, zaur ſcho ūſazinati, tahs paſchā ſechu neddelu ſtarpā no tahs deenas, kad ſcho ſluddin aſchānū pitmu reis ſluddina, prett ſluddin aſchānās maksas atlihdſinaſchanu pee ſchihs teefas prettim nemt, zittadi ſchihs leetas pagasta lahdei par labbu pahrdohs. Slaguhnes pagasta teesa, tai 3ſchā Oktōber 1850. 3
(L. S.) ††† Kristop Swirbul, pagasta wezz.
(Nr. 144.) E. G. Monkewicz, pag. teefas ſtrīhw.

Tai nakti no 19to us 20tu September f. g. irr Vlihdenes Kalna-Ruktinu ſainneekam trihs ſirgi no ganni-bahm nosudduschi:

- 1) palsa ſirgs 12 gaddu wezz, no widdiſchka auguma, ar baltu blekti peerē un us mugguras ſeglu weetā arridſan ar halteem blekkeem;
- 2) melns ſirgs 7 gaddu wezz, druzjin masaks kā tas pirmais, bes zittahni ſibnehm;
- 3) tumſchi-palsa kehve, 2 gaddu wezza, kas jaw ſemneeka ſirga leelumu irr atſneegufe, ar masu blekti peerē

Tolabb tohp iſkatri, un itt ihpaſchi wiffas pagastu un zittas teefas no Vlihdenes pagasta teefas luhtas, ja tee peeminneti ſirgi zitta kahda rohkā atrastobs, tam tohs paſchus atnemt un par to ſchai pagasta teefai ſinu doht. Un ja kahds par teem peeminneteem ſirgeom Vlihdenes pagasta teefas warretu taisnu ſinu doht, tas dabbohn peenahkamū pateizibas naudu. Vlihdenes pagasta teesa, tai 26tā September 1850. 1
(L. S.) ††† Indrik Swanne, pefehdetajs.
(Nr. 229.) K. Greymann, teefas ſtrīhveris.

Kad ſchinī gaddā bij rekrubſchu dohſchana, tad waijadſeja to us to 20to Juhli f. g. noliktu terminu dehl Kerlinu un Kohlamuischus revisiones - ruktu ſarakſiſchanas paſdinahts. Taggad irr tas termins us to 20to Oktōber f. g. nolikts, kurrā deenā wiffeem pee teem peeminneteem pagasteem peederrigeem un gitetur dsihwodameem pagasta lohzekeem ſcheit jaapeetei- zohs un ſawu pamlijas - ſtaſli ja - uſdohd; kas to ne darrihs, tam, kā ſinuans, ta nospreesta ſtrahpe buhs jažeſch. Kerlinīs, tai 2trā Oktōber 1850. 2
(Nr. 137.) ††† Johne Gutmann, pag. wezz.
Joh. Hermann, pag. teef. ſtrīhw.

Sinna par jaunu grahmatu.

Taggad driskehts un pee wiffeem grahmatu pahrdewejeem, kā arri pee ſteffenhagen dabbujams:

Pukku-kurwihts. Jauks ſtaſts, ko, ihpaſchi jaunekleem par derrigu mahzibū un labbu preeksch ſilmi, Lātveiſchu valodā pahrzehle A. Leitan.
Mafka eefects 30 kap. f.